

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către avocatul Mihail Barbaroș în numele inculpatei Cemschi (Privalneva) Cristina, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2015, în cauza penală, în privința lui

Cemschi (Privalneva) Cristina XXX născută la XXX, domiciliată în XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 17.06.2013 pînă la 28.05.2014;

Instanța de apel de la 25.06.2014 pînă la 27.03.2015;

Instanța de recurs de la 06.05.2020 pînă la 15.07.2020.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 28 mai 2014, a fost încetat procesul penal în privința lui Cemschi Cristina învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, din motivul retragerii plângerii prealabile de către partea vătămată.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a reținut că, la 31 august 2012, aproximativ pe la ora 17³⁰, inculpata Cemschi Cristina, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflându-se în apartamentul nr.18 din str. XXX, mun. Chișinău, profitînd de faptul lipsei a concubinului ei, Isac Gheorghe din apartamentul menționat, a sustras pe ascuns din dulap 5 000 euro, care conform cursului valutar al BNM din 31.08.2013, constituie 78 300 lei, în așa mod cauzînd părții vătămate Isac Gheorghe, o daună materială în proporții mari (f.d.25, vol.II).

Instanța de judecată a calificat fapta inculpatei Cemschi C. în baza „articolului 186 alin.(4) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită în proporții mari”(fd.27 - verso, vol.II).

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, prin are a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Cemschi Cristina să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 186 alin. (4) Cod penal, cu pedeapsa cu închisoare la 5 ani, iar conform articolului 84 Cod penal, de a adăuga la pedeapsa stabilită partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 06 martie 2013 și să fie pedepsită definitiv cu închisoare la 10 ani, cu executare în penitenciar pentru femei.

În susținerea apelului, s-a invocat că prima instanță n-a dat o apreciere cuvenită probelor administrate în cauză și greșit a stabilit, că inculpata locuia împreună cu partea vătămată, astfel ilegal este încetat procesul penal.

Pe această linie de motive, fiind făcută analiza probelor prezentate în sprijinul învinuirii - declarațiile părții vătămate Isac Gh. și martorului Ciobanu N., se invocă lipsa a unei relații de conviețuire, cu caracter de stabilitate relativa, adică a unei relații de concubinaj între inculpata Cemschi Cristina și partea vătămată Isac Gheorghe iar

cererea de retragere a plîngerii depusă de către ultimul, reprezintă rezultatul al inducerii în eroare a părții vătămate de către inculpata Cemschi Cristina, respectiv nu există nici un temei de încetare a procesului penal în baza art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală.

Drept rezultat al raționamentelor invocate, soluția de încetare a urmăririi penale, nu a existat în fapt, sentința de încetare a procesului penal în privința inculpatei Cemschi Cristina fiind pripită, iar instanța de judecată nu a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cazului pentru stabilirea adevărului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2015, a fost admis apelul declarat de procuror, casată total sentința Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 28 mai 2014 și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, după cum urmează:

Cemschi (Privalneva) Cristina se recunoaște vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa cu închisoare de 5 ani. Conform art. 84 alin. (4) Cod penal, la pedeapsa stabilită prin prezenta sentință, i s-a adăugat parțial pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 06 martie 2013, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă cu închisoare la 9 ani, cu executare în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul comerțului pe termen de 2 ani.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a constatat că, inculpata Cemschi (Privalneva) Cristina la 31 august 2012, aproximativ ora 17³⁰, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflându-se în apartamentul nr.X din strada XXX, municipiul Chișinău, profitând de faptul lipsei temporare a lui Isac Gheorghe, din dulap a sustras pe ascuns 5 000 euro, care conform cursului valutar al BNM din 31.08.2013, constituia 78 300 lei, ce-i aparțineau ultimului și, în așa mod, i-a cauzat o daună materială în proporții mari.

În ședința de judecată în apel au fost verificate și, după caz, cercetate suplimentar probele: declarațiile inculpatei Cemschi (Privalneva) Cristina prezentate în ședința de judecată în instanța de fond; declarațiile părții vătămate Isac Gheorghe prezentate la urmărirea penală și în prima instanță; declarațiile martorilor Trelea Aurelia și Ciobanu Nicolae, precum și ordonanța și procesul verbal de ridicare din 07.09.2012 și 13.12.2012 - prin care de la partea vătămată Isac Gheorghe au fost ridicate bonurile de primire a banilor și discuția care a avut loc între ultimul și bănuita Cemschi Cristina prin intermediul rețelei de socializare (f.d. 13-16; 20-29); procesele-verbale de examinare din 16.12.2012. (f.d. 30, 69); ordonanța de recunoaștere și anexare a mijloacelor materiale de probă din 16 decembrie 2012 (f.d. 70); procesul-verbal de confruntare între partea vătămată Isac Gheorghe și bănuita Cemschi Cristina din 12 decembrie 2012. (f.d. 71); informația remisă de compania "Orange" referitoare la lista apeluri IMEI (f.d. 48-68); discuția purtată de partea vătămată și inculpată prin intermediul rețelei de socializare „Odnoklassniki” (f.d. 22-24).

Instanța de apel analizând declarațiile părții vătămate, prezentate la urmărirea penală, precum și declarațiile martorului Ciobanu N. raportate la împrejurările constatate în cauză, a menționat că, cu certitudine s-a confirmat inexistența relațiilor de concubinaj dintre inculpată și partea vătămată.

Astfel, din declarațiile părții vătămate sa confirmat că, Cemschi Cristina, nu a dus gospodărie comună cu partea vătămată, s-au văzut de vreo trei-patru ori și

întrețineau relații intime. La început a răspuns afirmativ că este în relații de concubinaj cu Cristina, deoarece nu a înțeles ce înseamnă cuvântul „concubinaj”.

Totodată, s-a menționat că și în cadrul urmăririi penale partea vătămată Isac Gheorghe fiind preîntâmpinat de răspunderea prevăzută de art. 312 Cod penal, a declarat că nu a concubinat niciodată cu Cemschi Cristina, nu a locuit cu ea, nu a găzduit-o, nu-i este soție sau rudă.

În contextul aprecierii declarațiilor părții vătămate relevate, s-a evidențiat că în ședința de judecată că partea vătămată și-a schimbat declarațiile date la urmărirea penală, în sensul, că a locuit în concubinaj cu inculpata.

Declarațiile părții vătămate prezentate la urmărire penală sunt veridice, deoarece coroborează cu declarațiile martorului Ciobanu N., care confirmă inexistența relațiilor de concubinaj dintre inculpată și partea vătămată.

Divergențele dintre declarațiile părții vătămate prezentate la urmărirea penală și cele prezentate în judecată, se explică prin faptul, că ultimele sunt date cu scopul de a ușura situația inculpatei, astfel se consideră veridice primele, de vreme ce se coroborează cu probatoriul cauzei invocat.

Nerecunoașterea vinovăției nu echivalează cu achitarea inculpatei, devreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, cercetate și, după caz, verificate în ședința instanței de apel, dovedesc cu certitudine săvârșirea infracțiunii reținute în sarcina inculpatei.

Versiunea inculpatei nu are acoperire probatorie și urmărește scopul evitării răspunderii penale.

Pe linia de concluzii cu privire la vinovăția inculpatei în săvârșirea faptei criminale constatate, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală specială, instanța de apel califică fapta reținută în sarcina inculpatei în baza articolului 186 alin. (4) Cod penal: furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită în proporții mari.

Inculpata a săvârșit infracțiunea înainte de pronunțarea sentinței în prima cauză, are un copil minor, circumstanțe atenuante și agravante nu s-au constatat, astfel ținând cont de influența pedepsei asupra restabilirii echității sociale, corectării și reeducării persoanei, de scopul de prevenire a fenomenului infracțional se consideră că este rațional și rezonabil să fie aplicată pedeapsa cu închisoare, în limitele prevăzute de sancțiunea articolului 186 alin. (4) Cod penal.

În cauză, nu s-au stabilit circumstanțe ce ar justifica aplicarea unei pedepse mai ușoare decât cea prevăzută de lege, precum și aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În speță, există cazul unui concurs de infracțiuni, dat fiind că după pronunțarea sentinței Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău din 06 martie 2013 se constată că Cemschi (Privalneva) Cristina este vinovată și de comiterea infracțiunii stabilite, săvârșite înainte de pronunțarea sentinței menționate, astfel, soluționând chestiunea cu privire la pedeapsa penală, se impune aplicarea prevederilor articolului 84 alin. (4) Cod penal.

Pe această linie de considerente, s-a apreciat ca fiind neîntemeiate și ilegale concluziile primei instanțe, ce au condus la încetarea procesului din motivul retragerii plângerii prealabile de către partea vătămată.

Motivarea soluției în partea încetării procesului penal în temeiul retragerii plângerii prealabile de către partea vătămată a fost bazată pe stabilirea greșită a circumstanțelor cauzei, precum că între inculpată și partea vătămată, la momentul săvârșirii furtului, existau relații de concubinaj. Concluzia respectivă nu s-a bazat pe

probe pertinente, concludente și utile, care în ansamblu, ar demonstra, că inculpata a locuit împreună cu victima sau a fost găzduită de aceasta.

Instanța de apel constată lipsa relațiilor între inculpată și partea vătămată, cu caracter de a trăi împreună sau de găzduire, respectiv nu există temei de încetare a procesului în baza articolului 276 alin. (1) Cod de procedură penală.

Procedând în asemenea mod, prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor stipulate în articolele 101, 384 alin.(3) și 391 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, astfel sentința atacată este ilegală și neîntemeiată.

Prin urmare s-a evidențiat că, sentința cuprinde fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, care nu este atacată de partea apărării.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Mihail Barbaroș în numele inculpatei Cemschi (Privalneva) Cristina, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 15), 16) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe. Recurentul invocă dezacordul cu decizia instanței de apel motivând că, cauza a fost examinată în lipsa inculpatei și apărătorului său și părții vătămate; decizia instanței de apel a fost adusă la cunoștință la 27.02.2020; de fapt și de iure prin declarațiile părții vătămate, inculpatei și martorilor se dovedește că partea vătămată era concubinul inculpatei; sentința primei instanțe nu a fost contestată de partea vătămată.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care solicită inadmisibilitatea acestuia, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind declarat peste termen, or, în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente.

Colegiul menționează că, în conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

După cum rezultă din materialele dosarului, pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, inculpata Cemschi (Privalneva) Cristina, cunoscând despre examinarea cauzei în privința sa, de nenumărate ori lipsea de la ședințele puse pe rol, eschivându-se sub diferite pretexte/cereri de amânare cum ar fi, este bolnavă sau din motive necunoscute (f.d. 167, 175, 186, 196, 228, 321 (verso), 236, 248 vol. I, f.d. 4, 14 vol. II). Mai mult, prima instanță, efectuând toate acțiunile procedurale precum că, ordonanța de aducere silită, nu a reușit ca Cemschi (Privalneva) Cristina să fie prezentă în ședință.

După pronunțarea hotărârii de încetare în privința lui Cemschi (Privalneva) Cristina, procurorul a declarat apel în termen, solicitând condamnarea acesteia.

Ulterior, fiind citate părțile din proces de mai multe ori, inculpata din nou nu s-a prezentat, iar la întrebarea instanței dacă este posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatei, apărătorul acesteia, fiind prezentă în ședință, a expus poziția „discreția instanței”, care a considerat posibilă avînd în vedere că a fost intentat dosarul de căutare și s-a dispus judecarea cauzei în lipsa inculpatei (f.d. 85, vol. II).

Astfel, Colegiul penal menționează că, cauza penală a fost judecată în ordine de apel fără participarea inculpatei și cu participarea avocatului acesteia, dispozitivul deciziei fiind pronunțat la 27.03.2015, în ședința de judecată în care participanții la proces au fost înștiințați despre faptul că decizia motivată va fi pronunțată la 24.04.2015, ora 14.00 (f.d. 67, vol. II).

Potrivit procesului-verbal din 27.03.2019, inculpata și avocatul său nu s-au prezentat din motive necunoscute cu toate că avocatul a cunoscut despre acest fapt,

iar părților i s-a expediat copia deciziei instanței de apel la 29.04.2015 (f.d. 101, vol. II).

Ulterior, potrivit recursului ordinar, inculpata Cemschi (Privalneva) Cristina a făcut cunoștință cu decizia instanței de apel la 27.02.2020 (f.d. 129/verso, vol. II). Iar avocatul acesteia a declarat recurs ordinar la 04.03.2020 (f.d. 129, vol. II).

Colegiul penal menționează că, inculpata Cemschi (Privalneva) Cristina cunoscând cu certitudine că, în privința ei se judecă cauza penală, prin cereri de amânare și neprezentare în prima instanță și instanța de apel, intenționat s-a eschivat de la judecarea cauzei, iar ulterior s-a folosit de posibilitate de a ataca aceste hotărâri cu recurs ordinar.

Aceste momente certifică faptul că termenul de 30 de zile de contestare cu recurs ordinar al deciziei instanței de apel stabilit de art. 422 Cod de procedură penală, nu a fost respectat, deoarece recursul ordinar a fost declarat la 04.03.2020, de aceea, Colegiul penal consideră că recursul a fost depus peste termen, or, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca fiind declarat peste termen, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Colegiul relevă, de asemenea că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a deciziei judecătorești emise în instanța de apel și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice. Așa fiind, cu ocazia examinării cauzei Ponomaryov v. Ucraina (hotărâre din 3 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că, redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea reiterează că dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către o instanță, după cum este garantat de art. 6 § 1 al Convenției, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a statelor contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Curtea a observat că o situație similară a fost deja examinată în cauza Popov vs. Moldova din 06 decembrie 2005, în care a constatat că, prin neprezentarea motivelor pentru repunerea în termenul de prescripție pentru efectuarea unui act procedural, instanțele naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil. În această cauză Curtea a notat că termenul de declarare a recursului a expirat, cu 47 de zile după expirarea termenului prevăzut de lege pentru depunerea lui (Melnic vs. Moldova, nr. 6923/03, 14 noiembrie 2006).

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel a expirat la 27.05.2015, iar avocatul cât și inculpata au avut reala

posibilitate de a face cunoștință cu materialele cauzei penale și de a declara recurs în termenul stabilit de lege, cu atât mai mult decizia instanței de a fost publicată pe pagina web al Curții de Apel Chișinău, ori, inculpata fiind implicată într-un proces de judecată are obligația de a se interesa de acest proces, ca un cetățean responsabil și de bună credință.

Din considerentele enunțate și având în vedere că avocatul Mihail Barbaroș în numele inculpatei Cemschi (Privalneva) Cristina a depus cererea de recurs cu omiterea termenului de declarare a recursului, Colegiului penal decide că, recursul ordinar este inadmisibil deoarece este declarat peste termen.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de către avocatul Mihail Barbaroș în numele inculpatei Cemschi (Privalneva) Cristina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2015, în cauza penală, în privința lui *Cemschi (Privalneva) Cristina XXX* ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **14 august 2020**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan